

Första läsningen: **Syr 27:30 – 28:7** (*Förlåt din nästa den orätt han har gjort, så utplånas dina egna synder när du ber*)

Söndagarnas första läsningar är valda som bakgrund till evangelieläsningarna. I dag syns det mycket tydligt: vi har inte rätt att vredgas, bli hätska (v. 30) eller hämnas (Ords 20:22; Rom 12:19) som Petrus verkade vilja (se nedan). Syndaren fasthåller sin vrede (v. 30), den rättfärdige fasthåller Guds bud (v. 6).

Andra läsningen: **Rom 14:7-9** (*Vare sig vi lever eller dör tillhör vi Herren*)

Paulus ord handlar om att inte förhäva sig över medkristna för att de tjänar Gud på sitt eget sätt. Gör ditt samvete dig till vegetarian? Se då inte ner på den som äter kött. Vi tjänar Herren på olika sätt. Var för sig är vi bundna av vårt samvete, och vi står alla inför Guds domstol, inte inför de andras.

Evangelium: **Matt 18:21-35** (*Jag säger dig: inte sju gånger utan sjuttiosju gånger*)

Ur-mannen *Lemek* ville hämnas *sjuttiosju* gånger minsta lilla oförrätt (se 1 Mos 4:24). Jesus varnar här Petrus för att bli som Lemek: han ska vara tvärtom. *Förlåt oss våra skulder så som ock vi förlåta dem oss skyldiga äro* – detta säger vi varje gång vi ber Fader vår. Kristus förlåter om och om igen och vill att även vi ska förlåta. I Guds rike ska kärleken vara viktigare än rättvisan. Du själv behöver mer än rättvisa, nämligen förlåtelse! **Botens sakrament** är i dag platsen där skulder efterskänks, stora och små. Tjänaren i liknelsen var kanske skatteindrivare, han hade förlorat 10 000 talenter, vilket motsvarar ofattbara 350 ton silver. Man häpnar när man ser kungens (Guds) reaktion: allt blir efterskänkt! Och sedan ser vi tjänaren gripa sin medtjänare om strupen för en struntsumma – vilken kontrast till den gode kungen.

Kan man förlåta precis allt? Det finns ju handlingar som är så fasansfulla och onda att man nästan inte orkar tänka på dem. Men finns det ett alternativ till förlåtelse om vi ska leva med varandra på denna jord? Hur lyckliga blir vi om vi ständigt tillämpar strategierna Hämnas, Förinta eller Undvika? Det kan verka omöjligt att börja men vi får inte sluta hoppas, människor kan ju förvandlas. Det finns förstås helt vansinniga fall där kontakt inte fungerar, då kan vi åtminstone *mentalt* önska den andra väl och **be att Gud ska förlåta** honom eller henne – även om magkänslan säger motsatsen och vi inte klarar att förlåta rent känslomässigt.

Rädslan för **skärselden** (v. 34-35) kan sätta fart på oss så att vi försöker ta första steget mot våra fiender innan livets slut. Enligt Jesus (v. 35) håller Fadern en sådan plats redo, det är inte samma plats som helvetet eftersom straffet är *tidsbegränsat* (ordet ”tills” i v. 34). Där väntar *bödelsdrängar* (straffande änglar) på alla som inte åtminstone någon gång

försökt att från sin sida uppnå försoning. Men det är ett hoppfullt tillstånd: man kan inte längre gå förlorad.

MÅNDAGEN 14 SEPTEMBER:

DET HELIGA KORSETS UPPHÖJELSE, fest

Idag år 335 e. Kr. ”upphöjdes” (dvs. visades offentligt) de träbalkar som den första kristna kejsarinnan Helenas arkeologer hittade vid Golgota och som identifierades som Jesu kors. Därför kallas festen för DET HELIGA KORSETS UPPHÖJELSE. Det är nu 40 dagar sedan vi firade *Kristi förklarings fest* – det finns ett inre samband mellan dessa två dagar: Kristi härlighet blir synlig på korset. Där ser vi att den är *förlåtande kärlek*.

Festdagens läsningar för oss rakt in i korsets mysterium. Kristus förklarar i dagens evangelietext (Joh 3:13-17) *kopparormen i öknen*. De syndiga israeliterna kunde se upp till den och så få hälsan åter (och samtidigt bli förlättna; 4 Mos 21:4-9). Ormen är en bild av det kors han själv skulle *upphöjas* på, för vår skull. *Så* älskade Gud världen, dvs. på just detta sätt. Han var *agápe*, kärlek (1 Joh 4:16), kallt avvisad, blodigt slagen och fastspikad av dem som han ville sträcka ut armarna till. Läsningen ur Filippébrevet (Fil 2:6-11) ger oss samma bild: Guds Son lämnar sin himmel och går in under våra villkor, medveten om att han slås ner av den död mänskligheten drar över sig för sina synder. *Crux probat omnia* – det är ett ord av Martin Luther som kan översättas: ”Korset bevisar allt”. Bevisar vad? Hur långt Gud i sin godhet är beredd att gå för var och en av oss! Korset är hoppets och glädjens tecken. *Crux probat omnia* – det kan även översättas ”korset testat allt”: är dina och mina kärleksgärningar äkta? Står vi fasta vid det som vi vet är rätt, också när motgångar tornar upp sig - eller flyr vi när vi ser vargen komma (jfr Joh 10:12)?

Visa din tro idag genom att bära ett kors kring halsen! ”Om någon vill gå i mina spår måste han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig” sa Jesus (Matt 16:24). Är ditt liv hårt? Du ansvarar för dina egna axlars börda, och den kan vara tung. Må du få känna den tröst det är att veta att du bär allt tillsammans med Jesus. Han bär hela världen. Med ofattbar styrka kan han säga: ”Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt” (Matt 11:30).

Vi bör be om att i vår dödskamp få tröstas av att se bilden av Herrens kors framför oss, det som vi under vårt liv har vänt oss till för att få styrka, och som vi har försökt att efterlikna genom att anstränga oss i hans tjänst. Synen av detta kors kommer att skydda oss mot alla kringvärvande onda andars anslag och rycka oss undan deras makt.

Särskilda läsningar denna dag: 4 Mos 21:4-9 eller Fil 2:6-11, samt Joh 3:13-17
--

TISDAGEN 15 SEPTEMBER:

JUNGFRO MARIAS SMÄRTOR

Säg mig vad som plågar dig och jag ska säga vem du är. JUNGFRO MARIAS SMÄRTOR var *sju*: skräcken i förutsägelsen om svärdshugget genom själen (Luk 2:34-35), den nattliga flykten till Egypten (Matt 2:13-18), ångesten när hon och Josef tappat bort tolvåringen i folkvimlet (Luk 2:41-52), desperationen när hon följde Jesu korsväg och såg hans avrättning utan att kunna ingripa, att tvingas ta ned hans kropp från korset – och slutligen den sjunde, kanske den värsta: att se barnet som hon omsorgsfullt hade lindat och lagt i stallets krubba svepas i linnebindlar och läggas i den mörka gravhålan. Sju grova spikar i själen på den som var närmast Jesus.

*Något sådant har ni aldrig sett,
ni som går vägen förbi:
när såg ni en smärta sådan som min?
(Klag 1:12)*

Alla som bryr sig om evangeliet och kyrkan riskerar att som Maria få smaka på världens stora NEJ. Men varje tår som faller till marken för Jesu och evangeliets skull blir till en ros i himlen. ”Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade” (Matt 5:4). ”Vad som ännu fattas i Kristi lidanden, det lider jag i mitt eget kött, för hans kropp, som är kyrkan” (Kol 1:24).

Kyrkans bön på denna dag:

Helige Gud, du ville att Kristi moder skulle stå under korset och dela Sonens smärtor. Låt nu din kyrka, som har del med henne i Kristi lidanden, med henne också dela uppståndelsens härlighet.

Särskilda läsningar denna dag: Hebr 5:7-9 samt Joh 19:25-27 eller Luk 2:33-35

ONSDAGEN I 24 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 12:31 – 13:13** (*Nu består tro, hopp och kärlek, dessa tre, och störst av dem är kärleken*)

Förbluffande att Paulus i ett brev med så allvarliga förmaningar ändå kan svinga sig upp till sådana höjder! Denna läsning kallas med rätta för *Kärlekens lovsång*. Utan kärleken dör allt: tungotalet (”änglars språk”, som korinthiserna överbetonade, se 1 Kor kap. 14) är då bara kakafoni: retoriken och den imponerande expertisen, den klippfasta tron, den frivilliga fattigdomen, ja till och med martyriet på bålet är *inget* (v. 1-3). Samtliga helgon som nämns i slutet av detta brev är då vilseledda fanatiker och uppblåsta självplågare (men kyrkan vet att de var *fulla av kärlek*). Gör allt rätt – det blir fel om kärleken saknas. V. 4-7 är ett porträtt av denna kärlek, det är som att se rakt in i Jesu och Marias ansikten.

Korinthierna var ännu som små barn (v. 11; jfr 1 Kor 3:1 f), de såg sig själva men lika dåligt som i en spegel (v. 12, antikens speglar var av metall och gav en otydlig bild). Kärleken som gör oss seende finns i Kristus, vi ska *sträva efter* den (1 Kor 14:1), alltså vandra i hans *ansiktes ljus* (Ps 89:16).

Evangelium: **Luk 7:31-35** (*Vi spelade för er, men ni ville inte dansa. Vi sjöng sorgesånger, men ni ville inte gråta*)

Barnen på torget som inte kunde komma överens om vilka sånglekar de skulle leka påminner om när vi i dag blir oense om vilka sånger som ska sjungas i mässan ("För tråkigt!", "För modernt!"). *Ni vill inte göra som vi vill, ja, då blir det inget!* – denna omogna attityd kan också finnas hos vuxna. Resultat: allt står stilla. Det finns dock andra sorters "barn" – *Vishetens barn*, v. 35 – det är de som fokuserar på Guds vishet i Jesu ord (jfr Ords 1:20 ff; 8:1 ff; Vish 6:16). Här hos Lukas är det oftast fattiga och syndare, dessa har ibland en egen sorts vishet som vi ska se i läsningen i morgon.

Jesus använder torgscenen för att beskriva fariseerna och de laglärdade: de förkastar envist Guds budskap hur det än förpackas: "Den stränge asketen är galen, syndarnas livsnjutande *vän* (v. 33-34) är någon som *bara festar och super* (5 Mos 21:20)". Den ene predikanten ville få dem att gråta över sina synder ("sorgesånger"), den andra vill fira förlåtelsens glädjefest med dem ("dansa"). De irriteras över vad de **ser** hos Döparen och Jesus men **hör inte** vad dessa säger. Precis som *ytliga kristna* i dag.

Den som tar emot någon som jag sänder, han tar emot mig (Joh 13:20).
--

TORSDAGEN I 24 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Kor 15:1-11** (*Det jag förkunnar, det har ni lärt er att tro*)

Paulus *traderar* en fast kyrklig tradition ("detta som jag själv hade tagit emot...") och gör det ordagrant (grekiskan i v. 3 f avviker från Paulus vanliga stil). *Alla andra* förkunnar samma budskap (v. 11). Mycket här skiljer sig från evangelierna: kronologin börjar med **Kefas** (= Petrus, jfr Luk 24:34). Vilka är de **femhundra bröderna** (v. 6)? **Kvinnorna** i evangelierna, t.ex. *Maria från Magdala* (Joh 20:11-18; Mark 16:9-11) är inte med på listan. Enligt judisk vittnesrätt var de inte vittnesgilla som män (jfr apostlarnas misstro i Luk 24:10-11), men evangelisterna ändrade på det!

Evangelium: **Luk 7:36-50** (*Hon har fått förlåtelse för sina många synder*)

Vad vi ser här är pinsamt. Dörrarna stod öppna vid sådana diskussionsmiddagar, man kunde stå och lyssna. En känd prostituerad smyger sig pinsamt nog in till männen som ligger till bords. Där står hon och gråter bakom Jesus. Hans fötter blöts rentav ner av hennes tårar. Det fattas en handduk – då löser hon upp sitt hår inför alla (vilket sågs som mycket oanständigt). Hon torkar fötterna och kysser dem. Genom denna beröring gör hon

Jesus *kultiskt oren* och han kan i princip inte fortsätta måltiden utan att ”smitta” de övriga. Hela föreställningen är förstörd – av **tacksam glädje över Guds nåd**. Denna kvinna **vet** vem Gud är.

Jesus är inte sur på Simon för att han har glömt att tvätta hans fötter (v. 44). Jesus är den som vill tvätta *våra* fötter (Joh kap. 13), rena oss från synd. Precis det har kvinnan fått uppleva. Nu tackar hon. Hon är syndare, men *förlåten* syndare. Varför blir Simon inte glad? Kvinnan är en bild av *kyrkan*, av oss. Vi går inte till Kristus i mässan för att vi tror vi är bättre än andra utan för att vi vet att vi inte är bättre än andra, kanske sämre.

Jag jublar över min Gud, han har skrudat mig i rättfärdighetens mantel. (jfr Jes 61:10)

FREDAGEN I 24 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **1 Kor 15:12-20** (*Om Kristus inte har uppstått, ja, då är er tro tom*)

Paulus läsare påverkades av gnostiker. Tron blev abstrakt, uppståndelsen bara en ”andlig” sak. Men Messias uppstod *kroppsligen* (v. 19). Hans lidanden var kroppsliga. De sonade våra synder. Vi har *korsfäst* vårt kött *med alla dess lidelser och begär* (Gal 5:24) för att våra kroppar är heliga, ämnade för paradiset (jfr 1 Kor 15:32)

Evangelium: **Luk 8:1-3** (*Alla hjälpte dem med sina tillgångar*)

Bara Lukas berättar om dessa kända kvinnor med ekonomiska resurser som understödde och deltog i den allra tidigaste kristna missionsrörelsen (säkert inte bara med matlagning och tvätt). Det lilla vi får insyn i här tedde sig uppenbart skandalöst: kvinnor skulle inte beblanda sig med fromma män (Joh 4:27), än mindre rentav vandra omkring med dem. Ännu värre: *Johanna* (v. 3) var gift med en man vars omedelbara chef av Jesus kallas för ”räv” och som ville döda Jesus, liksom hans far en gång hade försökt (Luk 13:31-32; jfr Mark 8:15; Matt 2:16). Jesus hade botat henne men den mäktige hovmannen kan inte ha gillat att frun turnerade med detta sällskap – och senare gick till Jesu grav på påskmorgonen (Luk 24:10). Var Johanna änka? Det kunde möjligen vara lite mindre skandalöst, men så tycks Lukas inte mena här.

Fanns det trots allt en sorts öppenhet vid hovet i Galileen? Herodes själv stod tvekande inför Johannes döparen (Mark 6:20) och skräckslagen inför Jesus (Matt 14:1-2), som han väl främst såg som en mirakelman (Luk 23:8-11). En ”fosterbroder” till Herodes hittar vi senare bland ledarna i den kristna kyrkan i Antiokia (Apg 13:1). Vi skulle vilja veta mer. Fanns det andra sponsorer i överklassen? Var det Judas, kassören (Joh 12:6), som organiserade kontakterna? Vi får inga svar. Allt vi inser är att dessa figurer nämns för att uppmana oss, män och kvinnor i dag, som fått hjälp av Jesus, att på samma sätt stödja kyrkan med *våra tillgångar* och talanger (v. 3; jfr Apg 4:32 f).

Förslag till fredagsoffer: I dag vill jag göra en uppoffring som *verkligen känns*.

LÖRDAGEN I 24 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **1 Kor 15:35-37, 42-49** (*Det som blir sått förgängligt uppstår oförgängligt*)

Paulus långa undervisning i Korinth (Apg 18:11) verkar ha *såtts vid vägkanten* (se evangeliet nedan). Uppståndelsetron var en svår bit för många judar (jfr Luk 20:27f) och för nästan alla greker (Apg 17:32). "HUR skulle kroppen kunna uppstå? Det kan (och bör) väl bara själen?" Paulus argumenterar ivrigt. Han vill säga: i vardagen ser vi *förvandlingar*. Saker förgås och blir till nya livsformer. Växten har en kropp både före och efter sin "begravning" i marken (frö > blomma > frukt > nya frön). På båda sidor om döden måste man ha en kropp, ty både den förste Adam och den siste (Kristus) hade kroppar. Mer kan vi dock inte veta. Vet larven hur den blir fjäril? Visste du som foster hur det skulle bli i livet som född till världen?

Evangelium: **Luk 8:4-15** (*De hör ordet och tar vara på det i ett gott och rent hjärta*)

Detta är en av Lukas 50 (!) liknelser. Den finns lite mer utbroderad hos Matteus (Matt 13:1-9) och Markus (Mark 4:1-9) där den också spelar en mer central roll.

Tanken går till Hos 2:23 och Jer 31:27, där det talas om att Gud vill "plantera" ut *människor*. Men här menas att *Guds ord* sås ut (v. 11). Liknelsen är ett eko av Jesu egen och den tidiga kyrkans besvikelse över misslyckad mission men också jubel över framgångarna. När människorna inte tar till sig Jesu ord kan hans medarbetare få för sig att allt är deras eget fel. Men Jesus tröstar: Gud har redan hos profeten Jesaja förutsagt att människorna kommer att blunda och inte vilja förstå hans budskap (jfr Jes 6:9). Det är så v. 10 ska tolkas, alltså inte som om att Jesus inte ville att de skulle förstå. Det är tvärtom: liknelser skapas ju för att man ska förstå. Öronen fick vi för att höra Guds ord, och Jesus inte bara sade utan *ropade* detta (v. 8).

Orden i v. 15 om "den goda jorden" är påfallande lika Lukas beskrivningar av **sin mor Maria** (Luk 1:26-39; 2:19; 2:51; jfr 11:27-28). Hans evangelium är det mest marianska av alla fyra. *Rosenkransens mysterier* bygger övervägande på Lukas.

Trofasthet spirar ur jorden, rättvisa blickar ner från himlen. (Ps 85:12).